

SKÖTSELPLAN

Slagdala naturreservat

S K Ö T S E L P L A N för

Slagdala naturreservat

Hultsfreds kommun, Kalmar län

Naturvårdsförvaltare: Skogsvårdsstyrelsen i Kalmar län

Planen fastställd 1987-11-17 av länsstyrelsen i Kalmar län efter samråd med statens naturvårdsverk. Fastställelsen omfattar inte den ekonomiska utredningen.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	<u>Sid</u>
FÖRORD	5
I ALLMÄN BESKRIVNING	6
1. Administrativa data	6
2. Grund för beslut samt föreskrifter	6
3. Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden	8
3.1 Naturförhållanden	8
3.2 Markanvändning	9
3.3 Tillgänglighet	9
3.4 Källor	9
II PLANDEL	10
1. Disposition och skötsel av mark och vatten	10
1.1 Övergripande mål	10
1.2 Generella riktlinjer och åtgärder	10
1.2.1 Hävd av skogsmarken	10
1.2.2 Hävd av jordbruksmarken	10
1.2.3 Faunavård och jakt	10
1.3 Behandling av skötselområden	11
2. Anordningar för allmänheten	12
2.1 Övergripande mål	12
2.2 Riktlinjer och åtgärder	12
2.2.1 Tillgänglighet - kommunikationer	12
2.2.2 Friluftsanordningar	12
2.2.3 Renhållning	13
2.2.4 Information	13
2.2.5 Utmärkning av reservatets gräns	13
3. Tillsyn	13
4. Dokumentation av utförda åtgärder	13
5. Finansiering av naturvårdsförvaltningen	14
5.1 Ekonomisk utredning	14
5.2 Finansiering av naturvårdsförvaltningen	14

Bilagor

1. Karta, skala 1:10 000
2. Skötselplanekarta 1
3. Skötselplanekarta 2
4. Blankett för dokumentation av utförda åtgärder
5. Ekonomisk utredning

FÖRORD

Skötselplanen är ett praktiskt handlingsprogram för dispositionen och skötseln av naturvårdsobjektet. Planens huvudinriktning bestäms av ändamålet med naturvårdsobjektet och de föreskrifter som meddelats i beslutet. Den består av två huvuddelar, dels en allmän beskrivning av området, dels en plandel.

Till grund för skötselplanen har legat ett förslag som varit på remiss till markägare, berörda myndigheter och lokala ideella föreningar. Planförslaget upprättades under 1986 av Lennart Nilsson.

Skötselplanen gäller i princip utan tidsbegränsning. Översyn av planen bör dock göras med ca 10 års intervall.

Skötselplanen är av detaljerad typ.

I ALLMÄN BESKRIVNING

1. ADMINISTRATIVA DATA

<u>Skyddsform</u>	Naturreservat
<u>Beslutsdatum</u>	1974-01-28
<u>Kommun</u>	Hultsfred
<u>Registerområde</u>	Virserums socken
<u>Läge</u>	Topografisk karta 6F S0 Ekonomisk karta 6F 1h Reservatet är beläget ca 4 km nordväst Virserum
<u>Area</u>	ca 10 ha
<u>Fastighet</u>	
<u>Markägare</u>	
<u>Naturvårds- förvaltare</u>	Skogsvårdsstyrelsen

2. GRUND FÖR BESLUTET SAMT FÖRESKRIFTER

Grund för beslutet

I reservatsbeslutet heter det följande:

"Syftet med reservatbildningen är att för framtiden bevara en ur såväl geologiska som landskapestetiska synpunkter värdefull del av den mäktiga åsen nordväst om Virserum. Området har en areal av ca 10 ha; dess högsta del är belägen ca 40 m över omgivande marknivå. Området är barrskogsbevuxet och har en delvis intressant torrängsflora. Virserumsåsen har i den fysiska riksplaneringen ansetts vara av riksintresse för den vetenskapliga och kulturella naturvården. Nu ifrågavarande område är även av värde för det rörliga friluftslivet."

Föreskrifter

A. Föreskrifter med stöd av 8 § naturvårdslagen angående markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastigheten inom reservatet

Det är förbjudet att

1. uppföra byggnad;

2. inrätta upplag;
3. bedriva täkt;
4. verkställa schaktning, fyllning, sprängning eller annan liknande åtgärd;
5. utföra mekanisk markberedning;
6. utan länsstyrelsens tillstånd utföra kalavverkning;
7. utan länsstyrelsens tillstånd framdraga mark- eller luftledning samt
8. upplåta plats för tältning eller uppställande av husvagn.

Förbuden vid A:2 och A:5 gäller ej beträffande inom reservatet befintliga åkermarker. Förbudet vid A:3 utgör inte hinder mot grustäkt i enlighet med av länsstyrelsen meddelat tillstånd för ändamålet.

B. Föreskrifter med stöd av 9 § naturvårdslagen angående markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Med stöd av 9 § naturvårdslagen förpliktar länsstyrelsen fastighetsägarna att utan särskild ersättning tåla sådant intrång, som kan komma att erfordras för naturreservatets skötsel och utnyttjande, såsom röjningar, anläggande av stigar och rastplatser m m, samt för utmärkning av området.

C. Föreskrifter med stöd av 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Det är förbjudet att

1. skada eller borttaga fasta naturföremål eller ytbildningar;
2. skada eller borttaga växande träd, buskar eller växter, blomlockning härunder inbegripen;
3. medföra okopplad hund;
4. uppgöra eld;
5. tälta eller uppställa husvagn samt
6. på störande sätt utnyttja radio, gramfon, bandspelare el dyl.

D. Föreskrifter med stöd av 9 § naturvårdsförordningen rörande naturvårdsförvaltningen

1. Naturreservatet skall i naturvårdshänseende vårdas och förvaltas av skogsvårdsstyrelsen i samråd med fastighetsägarna.
2. För reservatet skall i samråd med länets skötselråd och fastighetsägarna upprättas en skötsel- och dispositionsplan. Planen skall efter hörande av naturvårdsverket godkännas av länsstyrelsen. På förslag av fastighetsägarna eller länsstyrelsen skall planen kunna revideras.
3. Reservatet skall utmärkas på platsen i enlighet med statens naturvårdsverks anvisningar i ämnet.

3. ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

3.1 Naturförhållanden

Geologi

Naturreservatet är beläget utmed Virserumsåsen. Norr om Virserum är åsen mycket välutbildad och dessa delar räknas ibland som södra Sveriges mäktigaste åsbildningar. På grund av att åsen inte utsatts för svallning har den oftast en mycket karakteristisk getryggsform. Dessa delar av Virserumsåsen har i den fysiska riksplaneringen utpekats som riksobjekt.

Vid vägen Slagdala-Kråketorp, dvs vid reservatets norra gräns, gör åsryggen ett kraftigt avbrott. I reservatet och söder därom har åsen en typisk och välutbildad getryggsform. På båda sidor finns mindre åskullar som kan sägas vara antydningar till ett åsnät. Troligen var isen ganska rik på mindre sprickor vid isälvens mynning.

Materialet i åsen består huvudsakligen av grusig sand. Förekomsten av sten kan vara relativt stor. Söder om reservatet är materialet lite grövre. Ibland kan grusfraktionen dominera och blockhalten vara ganska betydande. På västra sidan av åsen utbreder sig stora sandavlagringar i form av en plan sandplatå, på vilken byn Slagdala är belägen. Den uppodlade åkern i reservatets nordvästra del har av vissa geologer tolkats som en erosionsränna i denna sandplatå. Smältvatten från inlandsisen skulle då ha gröpt ur dalgången strax efter att området blev isfritt.

På nordöstra sidan av åsen utbreder sig ett flackt jordbrukslandskap, den s k Kråketorpsslätten. Området är mycket plant och består av lerrika issjösediment. Skärveteån rinner genom slättens centrala delar och löper parallellt med Virserumsåsen utmed en längre sträcka.

Vegetation

Området är till större delen barrskogsbevuxet. Tallen dominerar på själva åsryggen. Utmed dess sidor finns också viss inblandning av gran. På de mindre åskullarna i reservatets sydöstra del växer en heterogen blandskog av tall och gran. Viss inblandning av björk förekommer.

Risen dominerar markvegetationen. Blåbär är vanligast förekommande. Längst uppe på åsryggen och i öppna gläntor är dock lingon och ljung vanligare. Gräsvegetationen är ganska gles och består främst av kruståtel. Örter finner man främst i fuktigare delar. Bland dessa är vitsippa och blåsippa vanliga. Här kan man även se enstaka tibastbuskar.

I reservatets nordvästra del finns en remsa ängsmark. Den är bevuxen med ett glest trädsikt av tall. På de öppna delarna växer ganska rikligt med tallplantor och enstaka enar. Markvegetationen är av torrängstyp med fårsvingel och rödven som dominerande gräsarter. Örtinslaget är p g a upphört bete ganska litet, men man kan fortfarande se bl a backsippa och gulmåra.

3.2 Markanvändning

De barrskogsbevuxna delarna utnyttjas idag som skogsmark. Under senare år har gallringen utförts inom reservatet. Skogens ålder varierar något men huvuddelen är ca 60-70 år gammal.

Jordbruksmarken i området brukas fortfarande. På ängspartiet i nordvästra delen som tidigare betats har dock betet upphört.

3.3 Tillgänglighet

Området kan nås via avtagsväg från allmänna landsvägen mellan Virserum och Skirö. Närmaste busshållplats finns i Virserum.

3.4 Källor

Vid skötselplanens utförande har följande litteratur använts:

Johansson, C-E. 1963. Grusinventering i Kalmar län. Del III. Mellersta och nora länsdelarna. Länsstyrelsen i Kalmar län.

II PLANDEL

1. DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

1.1 Övergripande mål

Det övergripande målet för reservatets skötsel skall vara att bibehålla områdets geologiska formationer i oskadat skick samt att i görligaste mån bibehålla områdets landskapsbild.

1.2 Generella riktlinjer och åtgärder

1.2.1 Hävd av skogsmarken

Mål: Att genom naturvårdsanpassat skogsbruk bevara reservatets geologiska formationer intakta. I övrigt skall skogsskötseln bedrivas i syfte att vidmakthålla ett uthålligt skogsbruk.

Riktlinjer och åtgärder: Skogsvårdslagen gäller. Vid skogsskötseln förutsätts särskild hänsyn tas till naturvårdens intressen enligt skogsstyrelsens föreskrifter m m till skogsvårdslagen. För kalavverkning krävs länsstyrelsens tillstånd. Mekanisk markberedning är inte tillåten i reservatet.

Normalt skogsbruk får bedrivas. Föryngring bör ske i form av fröträdsställning. Hyggen större än 1 ha bör inte tas upp och man bör undvika att lägga hyggen kant i kant. Virkestransporter ska ske så att körskador undviks. Markerad stig ska hållas fri från avverkningsavfall.

Skogsskötseln utförs av markägaren. Skogsvårdsstyrelsen bör utföra stämplingsarbeten inom naturreservatet.

1.2.2 Hävd av jordbruksmarken

Mål: Befintlig åkermark skall bibehållas som åker. Betesmarken bör om möjligt hållas öppen genom bete.

Riktlinjer och åtgärder: Åkermarken kan skötas med normalt jordbruk.

Ängsmarken i nordväst får betas med nöt eller får. Om bete inte kommer till stånd kan röjning av bl a tallplantor bli aktuell.

1.2.3 Faunavård och jakt

Riktlinjer och åtgärder: Vid skötseln skall hänsyn tas till faunan. Exempelvis bör ihåliga och döda träd sparas vid avverkningar.

Jakt är tillåten inom reservatet.

1.3 Behandling av skötselområden

Hela naturvårdsobjektet är indelat i skötselområden som redovisas och numreras i denna beskrivning och på skötselplanekarta 1 (bilaga 2). Skötselområdena redovisas här i nummerordning.

Skötselområde 1 (6,0 ha)

Beskrivning: Själva åsryggen. Består huvudsakligen av 60-70-årig tallskog. I söder finns en grusslänt med en låg plantskog av tall. Fältskiktet är främst av frisk ristyp.

Mål: Tallskog.

Åtgärd:

Istandsättningsåtgärd: Uppröjning längs den föreslagna stigsträckningen, se bilaga 3.

Underhållsåtgärd: Naturvårdsinriktat skogsbruk får bedrivas. Riktlinjer vid skötseln framgår av 1.2.1 Hävd av skogsmarken.

Prioritet: 1.

Skötselområde 2 (3,1 ha)

Beskrivning: Blandskog av tall och gran. Viss inblandning av björk förekommer. I området finns flera mindre åskullar. Blåbärsris dominerar markvegetationen.

Mål: Blandskog.

Istandsättningsåtgärd: Uppröjning längs stigen, se bilaga 3.

Underhållsåtgärd: Naturvårdsinriktat skogsbruk. Riktlinjer vid skötseln framgår av 1.2.1 Hävd av skogsmarken.

Prioritet: 1.

Skötselområde 3 (1,7 ha)

Beskrivning: Två mindre åkrar väster om själva åsryggen.

Mål: Bevaras som åkermark, alternativt betesmark.

Åtgärd:

Istandsättningsåtgärd: -

Underhållsåtgärd: Fortsatt åkerbruk.

Prioritet: 2.

Skötselområde 4 (0,5 ha)

Beskrivning: Smal torrängsremsa i reservatets norvästra del. Den tidigare helt öppna ängsmarken är idag bevuxen med en gles tallskog samt en del enbuskar. Betet har upphört.

Mål: Betad torräng, alternativt tallskog.

Åtgärd:

Istandsättningsåtgärd: Om bete kan ordnas görs en ganska kraftig gallring av tallen. Tallplantor röjs bort. Stängslet ses över. Vid uteblivet bete får området sluta sig med den självföryngrade tallen.

Underhållsåtgärd: Årligt bete. Om bete ej kan ordnas bedrivs ett naturvårdsinriktat skogsbruk som i reservatets skogsbevuxna delar.

Prioritet: 2.

2. ANORDNINGAR FÖR ALLMÄNHETEN

2.1 Övergripande mål

Planeringen för allmänheten ska inriktas på att informera och kanalisera besökarna.

2.2 Riktlinjer och åtgärder

2.2.1 Tillgänglighet - kommunikationer

Beskrivning: Reservatet kan nås med privat fordon. Närmaste busshållplats finns i Virserum.

Åtgärd: Ingen ändring av nuvarande förhållanden.

2.2.2 Friluftsanordningar

Parkeringsplats

Beskrivning: Iordningställd parkeringsplats saknas idag.

Åtgärd: Möjligheterna att ordna en enklare parkeringsplats utmed brukningsvägen norr om reservatet bör undersökas. Den skulle i så fall vara i form av en mindre breddning utav vägen. Den bör rymma 5-6 personbilar.

Stigar mm

Beskrivning: Markerad strövstig saknas idag.

Åtgärd: Förslag till strövstig återfinns på skötselplanekarta 2 (bilaga 3). Gles markering med låga trästolpar rekommenderas. Stätta sätts upp vid övergången i norr.

2.2.3 Renhållning

Beskrivning: Sanitära anordningar saknas.

Åtgärd: Ingen ändring av nuvarande förhållanden p g a den låga besöksfrekvensen.

2.2.4 Information

Beskrivning: Informationstavla saknas.

Åtgärd: Informationstavlor ska iordningställas och placeras enligt förslag i bilaga 3. Den geologiska bildningen och dess uppkomstsätt bör förklaras på ett lättfattligt sätt.

2.2.5 Utmärkning av reservatets gräns

Utmärkning skall utföras enligt svensk standard (SIS 03 15 22).

3. TILLSYN

Tillsynen skall naturvårdsförvaltaren svara för.

4. DOKUMENTATION AV UTFÖRDA ÅTGÄRDER

Naturvårdsförvaltaren skall dokumentera utförda åtgärder genom att ange

- * skötselområde
- * utförd åtgärd, inkluderar även antal och typ av betesdjur samt betessäsong om skötselområdet betas
- * år och månad för åtgärdens utförande
- * dagsverksåtgång/kostnad
- * vem som utfört åtgärden (naturvårdsförvaltare, markägare, beredskapslag eller annan)
- * finansiering (vårdanslaget, AMS-medel etc)
- * ev notering om åtgärdens effekt eller om annat av intresse inom naturreservatet, t ex slitage och andra störningar p g a friluftslivet.

Denna dokumentation skall utgöra underlag vid ev revidering av skötselplanen.

Bilagd blankett "DOKUMENTATION AV UTFÖRDA ÅTGÄRDER" (bilaga 4) skall användas för denna dokumentation.

5. FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

5.1 Ekonomisk utredning

En ekonomisk utredning avseende kostnader och intäkter för naturvårdsförvaltningen har utförts. Utredningen återfinns som bilaga 5.

Vid skötseln bör naturvårdsförvaltaren eftersträva att engagera markägaren eller annan person i trakten. Skälig ersättning bör utgå för åtgärder som inte faller under den normala driften av jord- och skogsbruket.

5.2 Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Bekostas av staten: Åtgärder som rör istandsättning och underhåll av mark och vatten samt anordningar för allmänheten och tillsyn.

Istandsättningsåtgärder bör om möjligt utföras med statliga beredskapsmedel.

Löpande underhåll finansieras med anslaget "Vård av naturreservat m m" och/eller statligt beredskapsarbete. Tillsyn finansieras med anslaget "Vård av naturreservat m m".

Bekostas av markägaren: Markägaren svarar för de kostnader som faller under den normala driften av jord- och skogsbruket.

KARTA

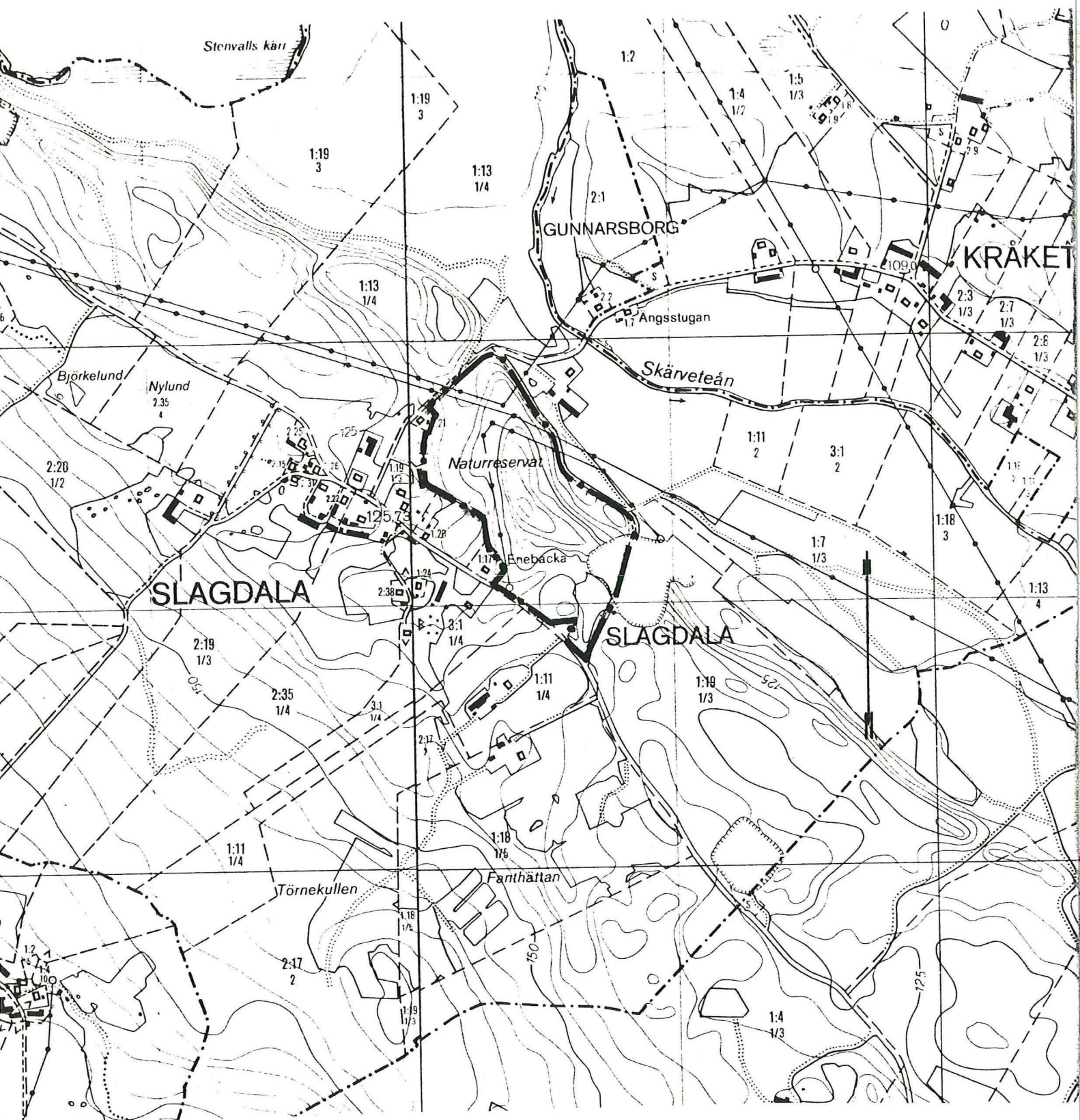
SLAGDALA NATURRESERVAT

Hultsfreds kommun, Kalmar län

Kartunderlag: Utdrag ur fastighets-
karta 065 17 (beteckningar, se teck-
enförklaring på ekonomiskt krtblad)

———— • ——— Gräns för naturreservat

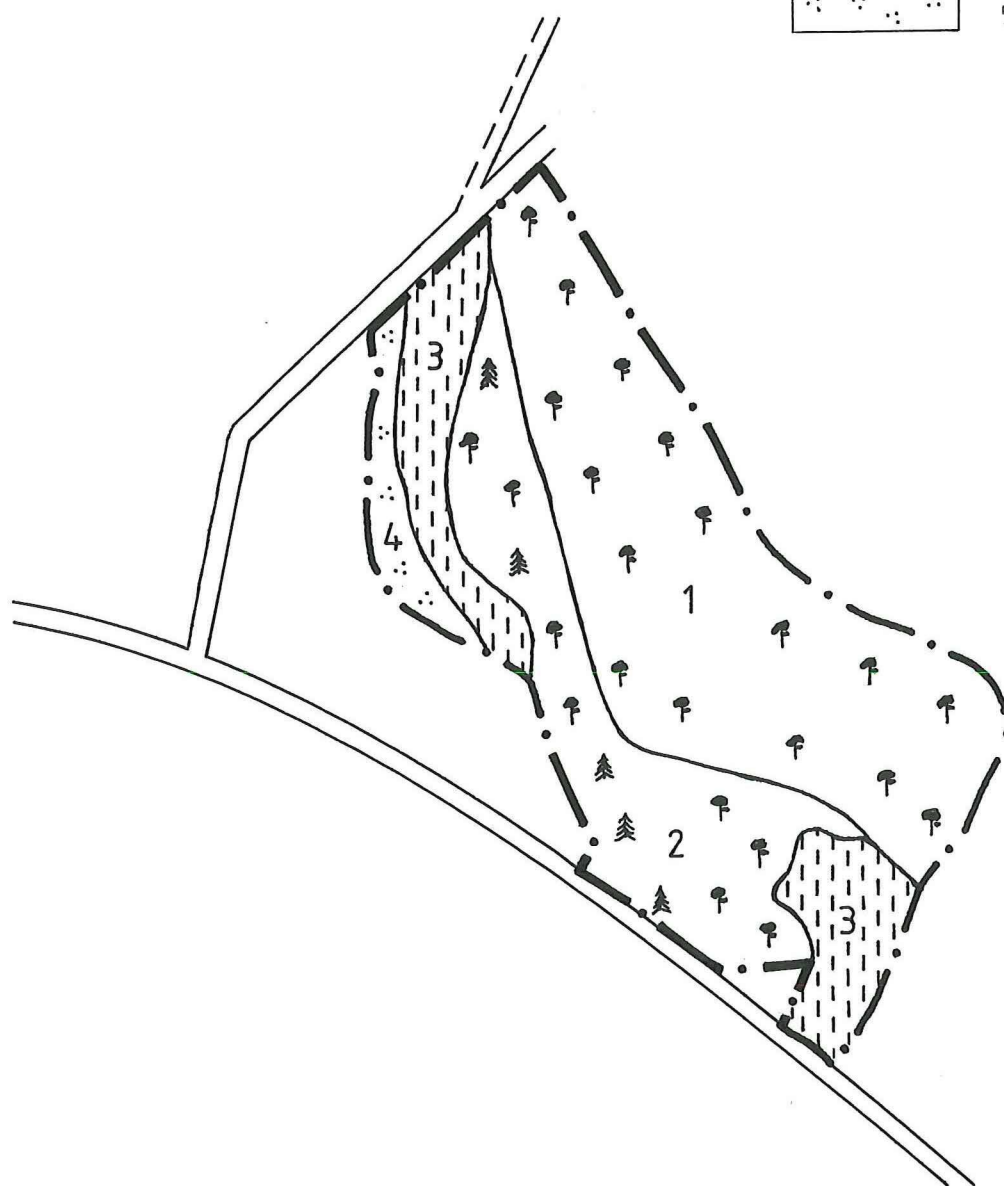
Skala 1:10 000

SKÖTSELPLANEKARTA 1

SLAGDALA NATURRESERVAT
Hultsfreds kommun, Kalmar län

	Gräns för naturreservat
	Landsväg
	Brukningsväg
	Gräns för skötselområde
2	Skötselområdesnummer
	Tallskog
	Granskog
	Åkermark
	Torräng

0 50 100 150 200 250 300 m

SKÖTSELPLAN EKARTA 2

SLAGDALA NATURRESERVAT

Hultsfreds kommun, Kalmar län

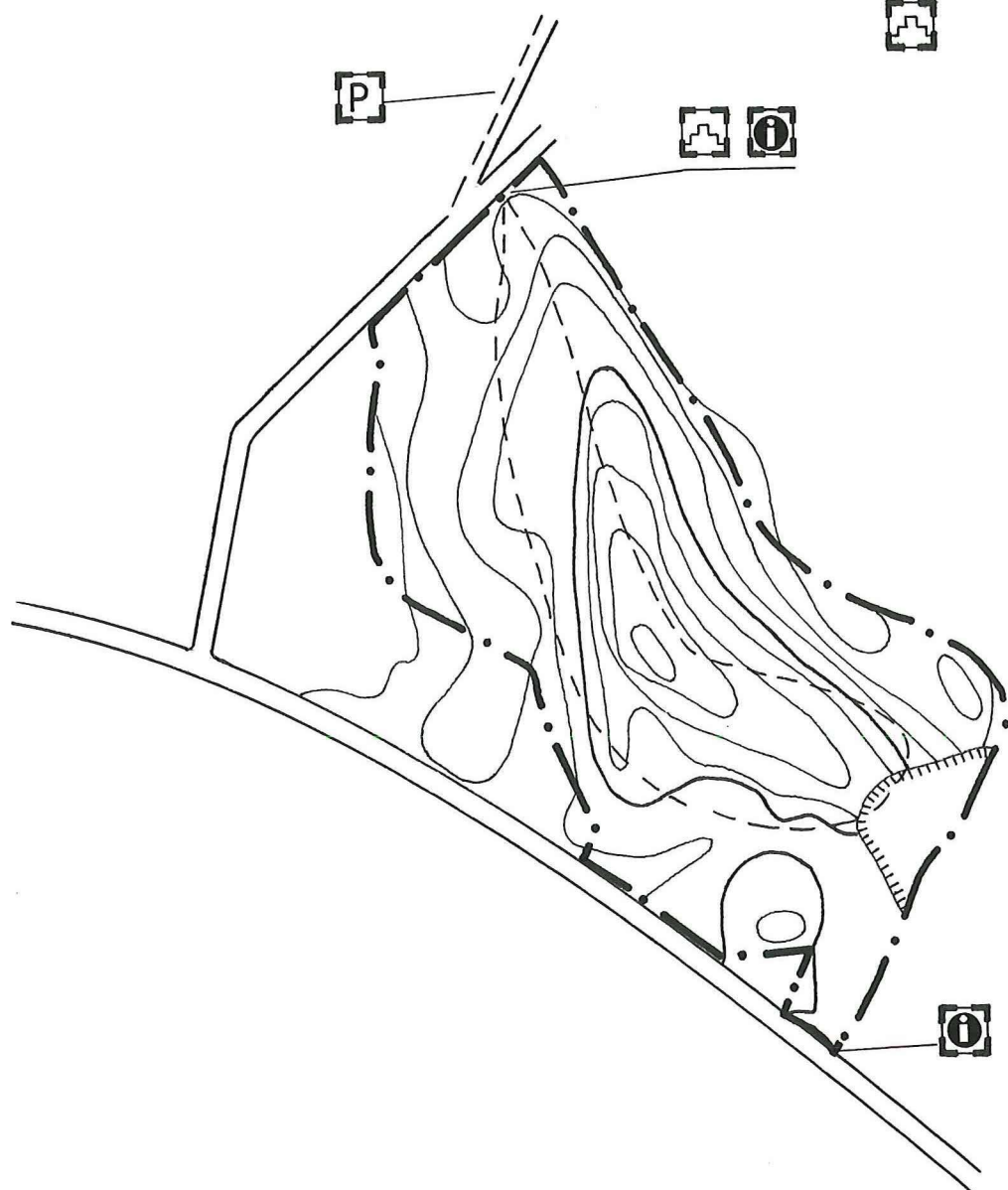
- · — Gräns för naturreservat
==== Landsväg
==== Brukningsväg
--- Föreslagen stig

Föreslagen park.plats

Föreslagen inform.skylt

Föreslagen stätta

0 50 100 150 200 250 300 m

Naturvårdsobjekt:

Kommun:

År:

DOKUMENTATION AV UTFÖRDA ÅTGÄRDER

Sköts.- område	Utförd åtgärd (inkl. bete)	År Månad	Dagsv.åtg- gång/kostnad	Åtgärd ut- förd av	Finansie- ring	Ev notering av åtgärdens effekt, etc

Naturvårdsobjekt: Slagdala

UTREDNING AV KOSTNADER OCH INTÄKTER FÖR NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Kommun: Hultsfred

Undantagen från fastställelse enligt 9 § NVF

Län: Kalmar

Upprättad

Skötsel- område Skötsel- objekt nr	Typ av åtgärd	K o s t n a d e r				I n t ä k t e r			
		Arbetskraftsbehov		Investeringsbehov		Typ av intäkt	Kr		
		i normaldagsverken		(avser material, maskiner etc)					
		i kr							
		Bå 1-5	Bå 6-10	Bå 1-5	Bå 6-10				Bå 1-5
1	2	3		4		5	6		

Underhålls-
åtgärder

DISPOSITION OCH
SKÖTSEL AV MARK
OCH VATTEN

Skogsomr.

1 och
2

Rådgivning vid
slutavverkning
Utstämpling

1
1

ANORDNINGAR FÖR
ALLMÄNHETEN

Underhåll och
tillsyn

2 2

TILLSYN

2 2

SUMMA

4 6

Naturvårdsobjekt: Slagdala

UTREDNING AV KOSTNADER OCH INTÄKTER FÖR NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Kommun: Hultsfred

Undantagen från fastställelse enligt 9 § NVF

Län: Kalmar

Upprättad

Skötsel- område Skötsel- objekt nr	K o s t n a d e r				I n t ä k t e r			
	Typ av åtgärd	Arbetskraftsbehov		Investeringsbehov (avser material, maskiner etc)		Typ av intäkt	Kr	
		i normaldagsverken		i kr			Bå 1-5	Bå 6-10
		Bå 1-5	Bå 6-10	Bå 1-5	Bå 6-10			
		1	2	3	4			

Istandsätt-
ningsåtgärder

DISPOSITION OCH
SKÖTSEL AV MARK
OCH VATTEN

Skogsomr.

1	Röjning längs stig	2
2	Röjning längs stig	2

Jordbruks-
marken

4	Ev gallring och röjning	6
---	----------------------------	---

ANORDNINGAR FÖR
ALLMÄNHETEN

Parkeringsplats	2	3 000
Strövstig	3	500
Stätta	2	300
Informations- skyltar	1	500
SUMMA	18	4 300